

LEGEA nr. 703 din 3 decembrie 2001 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I: Dispoziții generale

Art. 1

Obiectul prezentei legi îl constituie reglementarea răspunderii civile pentru repararea daunelor rezultate din activitățile de utilizare a energiei nucleare în scopuri pașnice.

Art. 2

Prevederile prezentei legi se aplică fără nici o discriminare bazată pe cetățenie, domiciliu ori reședință.

Art. 3

În sensul prezentei legi:

- a) accident nuclear înseamnă orice fapt sau orice succesiune de fapte având aceeași origine, care cauzează o daună nucleară, iar cu privire la măsurile preventive, creează o amenințare gravă și iminentă de producere a unei astfel de daune;
- b) autoritatea națională competentă este Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare;
- c) combustibil nuclear înseamnă orice material sau orice ansamblu mecanic care conține materie primă sau material fisionabil special destinat producerii de energie printr-o reacție în lanț de fisiune nucleară într-un reactor nuclear;
- d) daună nucleară înseamnă:
 1. orice deces sau orice rănire;
 2. orice pierdere sau orice deteriorare a bunurilor;
 3. orice pierdere economică care rezultă dintr-o daună la care s-a făcut referire la pct. 1 și 2, neinclusă în aceste prevederi, dacă este suferită de o persoană îndreptățită să ceară despăgubiri în ceea ce privește o astfel de pierdere;
 4. costul măsurilor de refacere a mediului înconjurător deteriorat în urma producerii unui accident nuclear, dacă o astfel de deteriorare este semnificativă, dacă astfel de măsuri sunt luate sau urmează să fie luate și dacă nu sunt incluse în pct. 2;
 5. orice pierdere a veniturilor care derivă dintr-un deces economic față de orice utilizare a mediului înconjurător, datorată deteriorării semnificative a mediului înconjurător și dacă nu este inclusă la pct. 2;

Rectificare: la art. 3 lit. d) pct. 5, în loc de "... deces ..." se va citi "... interes ...".
(la data 12-feb-2002 Art. 3, litera d) din capitolul I rectificat de Actul din Rectificare din 2002)

6. costul măsurilor preventive și orice pierderi sau daune cauzate de astfel de măsuri;
7. orice altă daună economică, alta decât cea cauzată de degradarea mediului înconjurător, dacă este admisă de legislația privind răspunderea civilă a instanței competente.

Pierderile sau daunele prevăzute la pct. 1-5 și 7 sunt considerate daune nucleare în măsura în care pierderea sau dauna:

- ia naștere ca rezultat al radiației ionizante emise de orice sursă de radiație care se află într-o instalație nucleară sau emise de combustibilul nuclear, de produșii radioactivi sau de deșeurile radioactive dintr-o instalație nucleară ori de materialul nuclear provenit din, venind de la sau trimis spre o instalație nucleară;
 - este rezultatul proprietăților radioactive ale unui astfel de material sau al unei combinații de proprietăți radioactive cu proprietăți toxice, explozive ori cu alte proprietăți periculoase ale unui astfel de material;
- e) deșeu radioactiv înseamnă acele materiale rezultate din activitățile nucleare, pentru care nu s-a prevăzut nici o întrebuintare, care conțin sau sunt contaminate cu radionuclizi în concentrații superioare limitelor de exceptare;

- f) drepturi speciale de tragere, denumite în continuare DST, înseamnă unitatea de contabilitate definită de Fondul Monetar Internațional, utilizată de acesta pentru propriile tranzacții și operațiuni;
- g) instalație nucleară înseamnă:
 - 1. orice reactor nuclear, cu excepția aceluia cu care este echipat un mijloc de transport maritim sau aerian spre a fi folosit ca o sursă de putere, dacă este pentru propulsie sau în orice alt scop;
 - 2. orice uzină care folosește combustibil nuclear pentru producerea de materiale nucleare și orice uzină de prelucrare a materialelor nucleare, inclusiv orice uzină de retratare a combustibilului nuclear iradiat;
 - 3. orice instalație în care sunt stocate materialele nucleare, cu excepția depozitărilor în vederea transportului de materiale nucleare.
Instalațiile nucleare aparținând unui singur operator, care se află pe același amplasament, vor fi considerate o singură instalație nucleară;:
- h) instanța competentă este tribunalul în a cărui rază teritorială se află sediul principal al operatorului instalației nucleare;
- i) material nuclear înseamnă:
 - 1. orice combustibil nuclear, altul decât uraniul natural sau sărăcit, capabil să producă energie printr-o reacție în lanț de fisiune nucleară în afara unui reactor nuclear sau în combinație cu alte materiale;
 - 2. orice produs sau deșeu radioactiv în acord cu limitele stabilite de Consiliul Governorilor al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică;
- j) măsuri rezonabile înseamnă orice măsuri adecvate și proporționale cu mărimea daunei în vederea diminuării consecințelor accidentelor nucleare;
- k) măsuri preventive înseamnă orice măsuri rezonabile luate de orice persoană după producerea unui accident nuclear, pentru a preveni sau reduce la minimum daunele la care se face referire la lit. d) pct. 1-5 și 7, în conformitate cu deciziile autorității naționale competente;
- l) măsuri de refacere înseamnă orice măsuri rezonabile aprobate de autoritatea națională competentă, menite să refacă sau să reabiliteze componentele deteriorate sau distruse ale mediului înconjurător ori să introducă, acolo unde este posibil, echivalentele acestor componente de mediu înconjurător;
- m) operator înseamnă titularul autorizației emise potrivit prevederilor Legii nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare, republicată;
- n) persoană înseamnă orice persoană fizică, orice persoană juridică de drept public sau de drept privat, orice organizație internațională cu personalitate juridică în temeiul legii și orice stat sau orice subdiviziuni constitutive ale acestuia;
- o) produs radioactiv înseamnă orice material radioactiv obținut în cursul procesului de producere ori de utilizare a unui combustibil nuclear sau orice material care a devenit radioactiv prin expunere la radiații emise în cursul acestui proces, cu excepția radioizotopilor care au atins stadiul final de preparare și sunt destinați să fie utilizați în alte scopuri pașnice decât producerea de energie electrică;
- p) reactor nuclear înseamnă orice structură conținând combustibil nuclear dispus astfel încât să se poată produce o reacție în lanț de fisiune nucleară, fără altă sursă de neutroni.

CAPITOLUL II: Regimul răspunderii civile pentru daune nucleare

Art. 4

(1) Operatorul unei instalații nucleare răspunde obiectiv și exclusiv pentru orice daună nucleară, dacă s-a dovedit a fi provocată de un accident nuclear:

- a) survenit în această instalație nucleară;
- b) implicând un material nuclear care provine din această instalație nucleară:
 - 1. înainte ca răspunderea pentru dauna nucleară cu privire la acest material să fi fost asumată, pe baza unui contract scris, de către un alt operator;
 - 2. în absența unor prevederi exprese ale unui asemenea contract prevăzut la pct. 1, înainte ca un alt operator să fi preluat acest material;

3. dacă materialul nuclear a fost trimis unei persoane aflate pe teritoriul altui stat înainte să fi fost descărcat din mijlocul de transport prin intermediul căruia a ajuns pe teritoriul aceluiași stat;
- c) implicând un material nuclear trimis acestei instalații nucleare:
1. după ce răspunderea pentru daunele nucleare cauzate de acel material nuclear a fost transferată operatorului de către operatorul unei alte instalații nucleare, în temeiul unui contract scris;
 2. în absența unor prevederi exprese ale unui contract scris, după ce respectivul operator a preluat acest material nuclear;
 3. dacă acest material nuclear a fost trimis, cu consimțământul scris al respectivului operator, de către o persoană aflată pe teritoriul altui stat, numai după ce materialul a fost încărcat pe mijlocul de transport cu care trebuie să părăsească teritoriul aceluiași stat.
- (2) Dacă dauna nucleară este cauzată de un accident nuclear survenit într-o instalație nucleară și implică materiale nucleare stocate în vederea transportului acestora, dispozițiile alin. (1) lit. a) nu se aplică dacă un alt operator ori o altă persoană este singura răspunzătoare în temeiul dispozițiilor alin. (1) lit. b) sau c).
- (3) În cazul unui accident nuclear survenit în timpul transportului de materiale nucleare răspunderea civilă pentru daune nucleare revine în întregime transportatorului, care va fi considerat operator în sensul prezentei legi, la cererea sa și cu consimțământul operatorului instalației.
- (4) În cazul în care o daună nucleară antrenează răspunderea mai multor operatori, ei răspund pentru daună solidar și integral, în măsura în care este imposibil să se determine cu certitudine care este partea din daune imputabilă fiecăruia. Răspunderea fiecărui operator nu poate fi superioară cuantumului care îi este aplicabil potrivit art. 8.
- (5) Sub rezerva prevederilor alin. (3), când mai multe instalații nucleare aparținând aceluiași operator sunt implicate într-un accident nuclear, acest operator este răspunzător pentru fiecare instalație nucleară implicată, până la concurența cuantumului care îi este aplicabil potrivit art. 8.

Art. 4¹

- (1) Statul răspunde pentru dauna nucleară, dacă aceasta:
- a) este rezultatul direct și nemijlocit al unui act de terorism în domeniul nuclear;
 - b) este rezultatul direct și nemijlocit al unui accident nuclear, în toate situațiile prevăzute la art. 4 în care operatorul unei instalații nucleare nu este în măsură să obțină acoperire de pe piața națională și/sau internațională a asigurărilor de răspundere civilă pentru daune nucleare sau o altă garanție financiară corespunzătoare.
- (2) Operatorul unei instalații nucleare aflat în situația prevăzută la alin. (1) lit. b) este obligat să probeze în fața autorității naționale competente imposibilitatea de a obține respectiva acoperire din partea asigurătorilor specializați în acoperirea riscurilor de răspundere civilă pentru daune nucleare.
- (3) Despăgubirile pentru daunele nucleare prevăzute la alin. (1), stabilite conform prevederilor legale, sunt suportate de stat, din fonduri publice.

Art. 5

- (1) Dacă operatorul face dovada că dauna nucleară a rezultat, în totalitate sau în parte, dintr-o neglijență gravă a persoanei care a suferit-o ori că acea persoană a acționat sau a omis să acționeze, cu intenția de a cauza o daună, instanța competentă poate să îl exonereze pe operator, în totalitate sau în parte, de obligația reparării daunei suferite de această persoană.
- (2) Operatorul este exonerat de răspundere dacă acesta face dovada că dauna nucleară este rezultatul direct al unor acte de conflict armat, război civil, insurecție sau ostilitate.
- (3) Când o daună nucleară și o daună nenucleară sunt cauzate de un accident nuclear sau, conjugat, de un accident nuclear și de unul sau mai multe evenimente diferite, dauna nenucleară, în măsura în care nu poate fi separată cu certitudine de cea nucleară, este considerată în sensul prezentei legi ca o daună nucleară cauzată de accidentul nuclear.
- (4) Operatorul nu răspunde pentru dauna nucleară cauzată instalației nucleare propriu-zise, oricărei alte instalații nucleare, inclusiv aflate în construcție, situată pe amplasamentul instalației propriu-zise, și nici pentru bunurile aflate pe amplasamentul acestei instalații nucleare, care sunt ori trebuie să fie utilizate în raport cu ea.

(5) Persoana fizică care a cauzat o daună nucleară printr-o acțiune sau omisiune săvârșită cu intenția de a cauza o daună nucleară și pentru care operatorul nu este răspunzător potrivit alin. (1) răspunde pentru dauna nucleară produsă.

Art. 6

(1) Natura, forma și mărimea despăgubirilor, precum și repartitia echitabilă a acestora sunt stabilite de instanța competentă, inclusiv în cazul în care accidentul nuclear a survenit în zona economică exclusivă a României.

(2) Dacă în acțiunile intentate împotriva operatorului daunele ce urmează să fie compensate depășesc sumele prevăzute la art. 8, în repartizarea despăgubirilor au prioritate cazurile de deces sau rănire produse prin accidentul nuclear sau ca urmare a acestuia.

Art. 7

Nimeni nu are dreptul să fie despăgubit în temeiul prezentei legi dacă dauna nucleară i-a fost deja reparată în temeiul unei convenții internaționale privind răspunderea civilă pentru daune nucleare.

CAPITOLUL III: Sistemul de despăgubire a daunelor nucleare

Art. 8

(1) Răspunderea operatorului este limitată pentru fiecare accident nuclear la cel puțin echivalentul în lei a 300 milioane DST.

(2) Cu aprobarea autorității naționale competente răspunderea operatorului poate fi limitată pentru fiecare accident nuclear la mai puțin de echivalentul în lei a 300 milioane DST, dar nu mai puțin de echivalentul în lei a 150 milioane DST, cu condiția ca diferența până la minimum echivalentul în lei a 300 milioane DST să fie alocată de stat din fondurile publice în vederea acoperirii daunelor nucleare în condițiile prezentei legi.

(3) Pentru o perioadă de 10 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, cu aprobarea autorității naționale competente, răspunderea operatorului poate fi limitată pentru fiecare accident nuclear petrecut în această perioadă la mai puțin de echivalentul în lei a 150 milioane DST, dar nu mai puțin de echivalentul în lei a 75 milioane DST, cu condiția ca diferența până la echivalentul în lei a 150 milioane DST să fie alocată de stat din fondurile publice în vederea acoperirii daunelor nucleare în condițiile prezentei legi.

(4) În cazul reactorilor de cercetare și al depozitelor de deșeuri radioactive și de combustibil nuclear ars răspunderea operatorului conform prevederilor alin. (1) și (2) va fi de minimum echivalentul în lei a 30 milioane DST, putând fi redusă, cu aprobarea autorității naționale competente, până la echivalentul în lei a 10 milioane DST, cu condiția ca diferența până la minimum echivalentul în lei a 30 milioane DST să fie alocată de stat din fondurile publice în vederea despăgubirii daunelor nucleare în condițiile prezentei legi.

(5) În cazul transportului de materiale nucleare răspunderea operatorului în sensul art. 4 alin. (3) este limitată la echivalentul în lei a 5 milioane DST; în cazul transportului de combustibil nuclear ce a fost utilizat într-un reactor nuclear, răspunderea operatorului, în sensul art. 4 alin. (3), este limitată la echivalentul în lei a 25 milioane DST.

(6) Prevederile alin. (1)-(5) nu includ profitul și cheltuielile de judecată.

(7) Prevederile alin. (1)-(6) vor fi menționate explicit în autorizația operatorului emisă potrivit Legii nr. 111/1996, republicată.

Art. 9

Despăgubirile legate de o daună nucleară, profitul și cheltuielile de judecată stabilite de instanța competentă se exprimă în lei, cu respectarea prevederilor art. 8.

Art. 10

Persoanele care au suferit daune nucleare își vor invoca drepturile la despăgubire printr-o singură acțiune, fără a fi necesar să întreprindă demersuri separate legate de originea fondurilor destinate despăgubirii.

CAPITOLUL IV: Dreptul la acțiunea în regres

Art. 11

(1) Operatorul nu are drept la acțiune în regres decât:

a) dacă un asemenea drept a fost prevăzut expres într-un contract scris;

b) dacă accidentul nuclear rezultă dintr-o acțiune ori omisiune săvârșită cu intenția de a cauza o daună nucleară contra persoanei fizice care a acționat sau a omis să acționeze cu această intenție.

(2) Dreptul la acțiune în regres se extinde asupra statului în măsura în care acesta a alocat fonduri publice, potrivit prezentei legi.

CAPITOLUL V: Stingerea dreptului la acțiunile în despăgubire

Art. 12

(1) Dreptul la despăgubire împotriva operatorului se prescrie dacă o acțiune nu este intentată în decurs de:

a) 30 de ani de la data producerii accidentului nuclear, dacă acțiunea este legată de deces sau rănire potrivit art. 3 lit. d) pct. 1;

b) 10 ani de la data producerii accidentului nuclear, dacă acțiunea este legată de celelalte daune nucleare potrivit art. 3 lit. d) pct. 2-5 și 7;

(2) Dreptul la despăgubire împotriva operatorului se stinge dacă o acțiune nu este intentată pe parcursul unei perioade de 3 ani de la data la care victima daunei nucleare a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască dauna și identitatea operatorului responsabil de ea, fără ca termenele prevăzute la alin. (1) să fie depășite.

(3) Orice persoană care a suferit o daună nucleară și a introdus o acțiune de despăgubire în termenele prevăzute la alin. (1) își poate modifica cererea, în sensul includerii oricărei agravări a daunei, chiar după expirarea acestor termene, atât timp cât o hotărâre definitivă și irevocabilă nu a fost pronunțată de instanța competentă.

CAPITOLUL VI: Asigurări și garanții financiare

Art. 13

(1) Operatorul este obligat să încheie un contract de asigurare sau o garanție financiară care să îi acopere răspunderea civilă pentru daune nucleare și să dovedească autorității naționale competente existența acesteia, în vederea eliberării autorizației potrivit Legii nr. 111/1996, republicată.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și transportatorilor de materiale nucleare.

(3) Asigurătorul sau oricare alt garant financiar este obligat să notifice autorității naționale competente, cu cel puțin două luni înainte, orice suspendare sau anulare a asigurării ori a garanției financiare prevăzute la alin. (1).

CAPITOLUL VII: Dispoziții finale

Art. 14

Prevederile unui regim de asigurări de boală, asigurări sociale, securitate socială, asigurare împotriva accidentelor de muncă sau bolilor profesionale se aplică concomitent cu prevederile prezentei legi.

Art. 15

Prezenta lege, în măsura în care nu dispune altfel, se completează cu dispozițiile Codului civil și ale Codului de procedură civilă.

Art. 16

(1) În termen de 9 luni de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, autoritatea națională competentă împreună cu Ministerul Finanțelor Publice vor emite norme privind aplicarea prezentei legi, care vor fi aprobate prin hotărâre a Guvernului.

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 10 septembrie 2001, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

**PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU**

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 6 noiembrie 2001, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

**p.PREȘEDINTELE SENATULUI,
DORU IOAN TĂRĂCILĂ**

Publicată în Monitorul Oficial cu numărul 818 din data de 19 decembrie 2001